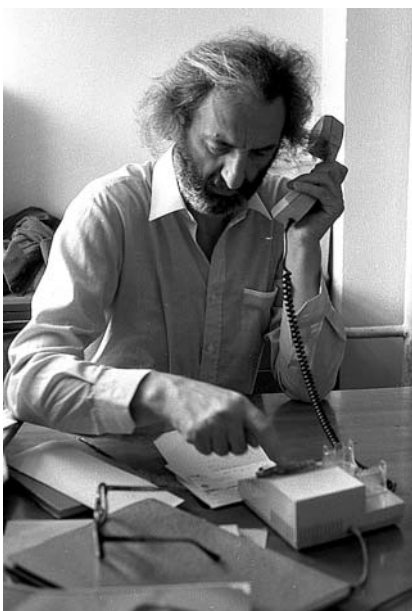

ОТВОРЕНА ВРАТА. Радећи пре подне редовне послове, мени је мало времена остајало за рад на прози. И тако сам често остајао на Телевизији по читав дан, радећи у поподневним часовима на прозним текстовима. Дакле, писао сам после радног времена... И морам да кажем да сам све своје важне прозне књиге, посебно трилогију Фасцинације, Задат живот и Царство земаљско, написао у целини у просторијама Телевизије Београд, у канцеларији, у којој сам, иначе, пре подне радио свој званични посао. То је било и zgodно. Имао сам машину, материјал, и тако даље. У ствари, имао сам тамо концентрацију. Био сам изолован, много више него што бих могао бити код куће... Али, то је било – посвећеништво.

Ово што сам сада испричао показује колико је била јака моја воља да се окренем другој уметности, иако сам у оној претходној имао успеха... И то је оно што је мене уверило да у мени постоји потреба за тим радом, па макар под тим околностима. Схватио сам да ја то желим, и да имам шта у прози да кажем.

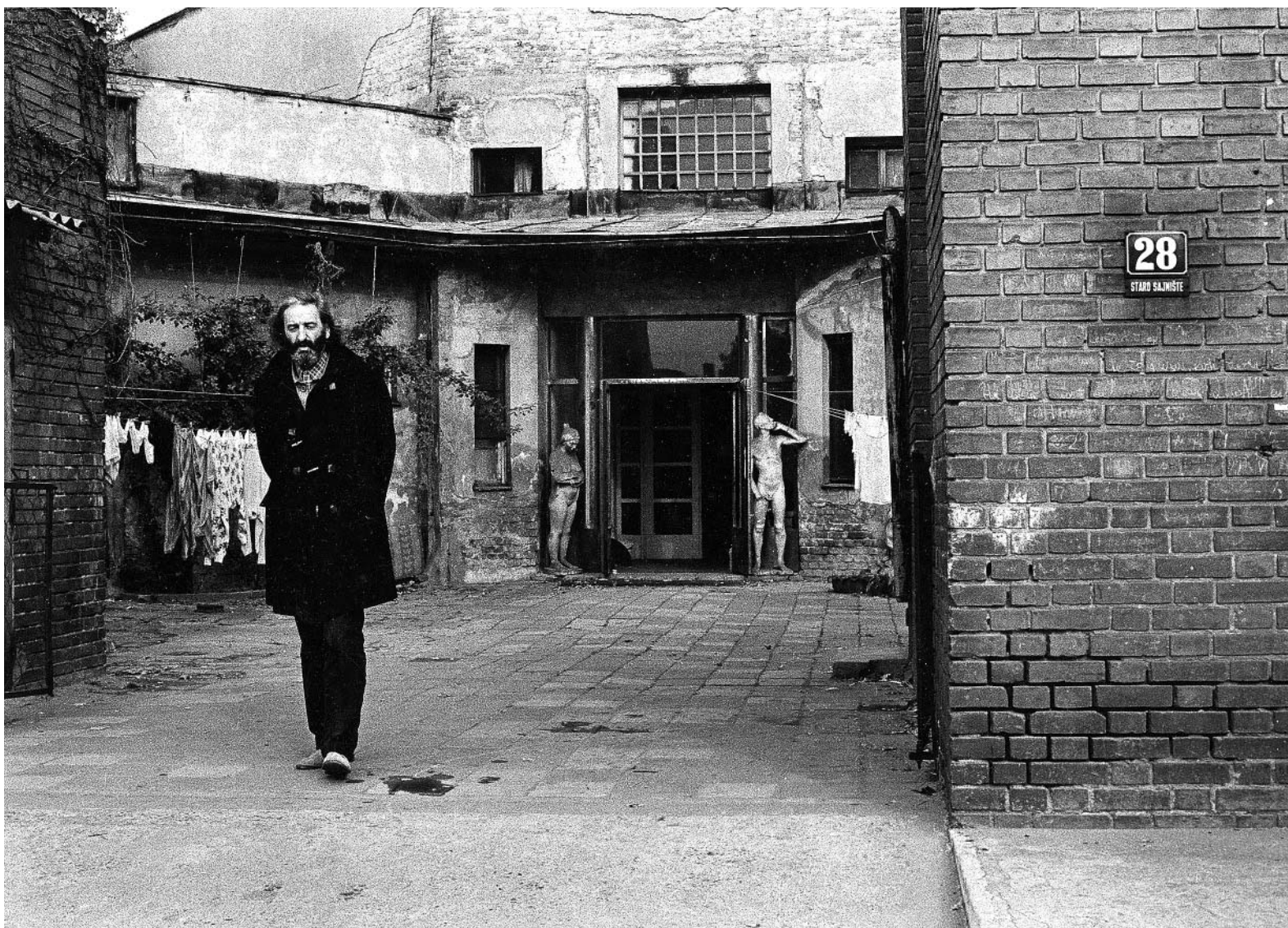
Што се тиче мога преподневног рада за саму Телевизију, односно самог драматуршког и уређивачког рада, он је био, у ствари, континуитет онога у Радио Београду. Као што сам тамо настојао да афирмишем нове писце, тако сам чинио и овде на Телевизији. Међутим, пошто сам био уредник редакције, радио сам то са више овлашћења, а и на један систематичан начин. Тада је та идеја у мени била сазрела. Мислим идеја да морамо са нашег терена дати драмске писце. Сматрао сам да је телевизија једна добра школа за драму, истина са својим ограничењем на један сат. То је као један добар позоришни чин. Заправо, знао сам да је то писцима веома добар тренинг за ступање на велику сцену.

Дакле, поред Академије, у којој се драматургија учила теоретски, на телевизији се пружала писцу шанса да то и практично покаже.

Широко сам отворио врата писцима...

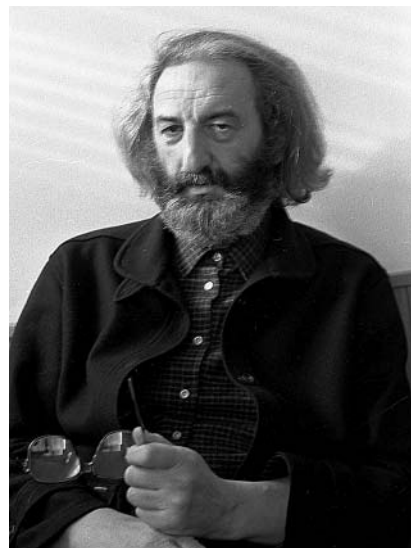
Милош Јевтић, ЗАДАТ ЖИВОТ ПАВЛА УГРИНОВА, 1997

СТАРО САЈМИШТЕ. За насловну страну на корицама свог новог романа „Старо сајмиште“ Павле Угринов је одабрао фотографију тога београдског кутка на левој обали Саве, који је педесетих година минулог века претворен у радионице и станове уметника. А на крај је ставио серију репродукција ликовних остварења својих суседа из Сајмишта. И без тих илустрација роман оставља утисак пуне документарности (јер описује се један стварни, а не фиктивни свет), али овако, са фотографијама, прича се појачава до очигледности. Читалац види улаз у Сајмиште, види и силуету писца, корачајућег ка том улазу, а онда гледа, једну за другом, изванредне слике и скулптуре Стојана Ђелића, Зорана Петровића, Олге Јеврић, Живојина и Веније Турински, Лазара Возаревића, Леонида Шејке, Миће Поповића... Тиме роман постаје нешто више од сећања и сведочења о негдашњем уметничком животу у Сајмишту; прича која се не чита, већ се оно што је описано још и гледа. Писац више није сведок, већ то у неку руку постаје и читалац, пред ким се указује један „исечак“ из свакодневног, али ипак необичног, живота уметника.

Стојан Ђорђевић, ПОЛИТИКА, 8. јануар 2005.

ДОКУМЕНТАРНА ПРОЗА. Мемоар је нешто што је присећање, нешто што данас пишемо сећајући се. И ту се, природно, отвара могућност такозване накнадне памети.

Међутим, оно што сам ја у својој документарној прози написао, то није мемоар. То је бележење догађаја у ономе моменту када су се догодили. Према томе, то није никакво сећање. Напротив, то је нешто супротно. То је нешто аутентично. То је нешто што се пише у истом моменту када се и догађа.

Наравно, када човек то пише, он има потребу да исписује и неке асоцијације на прошлост, као и нека присећања, и тако даље. Међутим, то је један споредан део у том аутентичном писању, односно у том аутентичном бележењу ствари и догађаја.

Заправо, ствари друкчије изгледају када их аутентично забележите данас, па их прочитате кроз десет година, него кад се тих ствари од пре десет година сећате данас. То је једна фрапантна разлика... Зато сам подозрив према мемоарима, иако су корисни, на неки начин.

Милош Јевтић, ЗАДАТ ЖИВОТ ПАВЛА УГРИНОВА, 1997.

Рај није оно што нас чека, већ оно што је већ прошло!

Павле Угринов

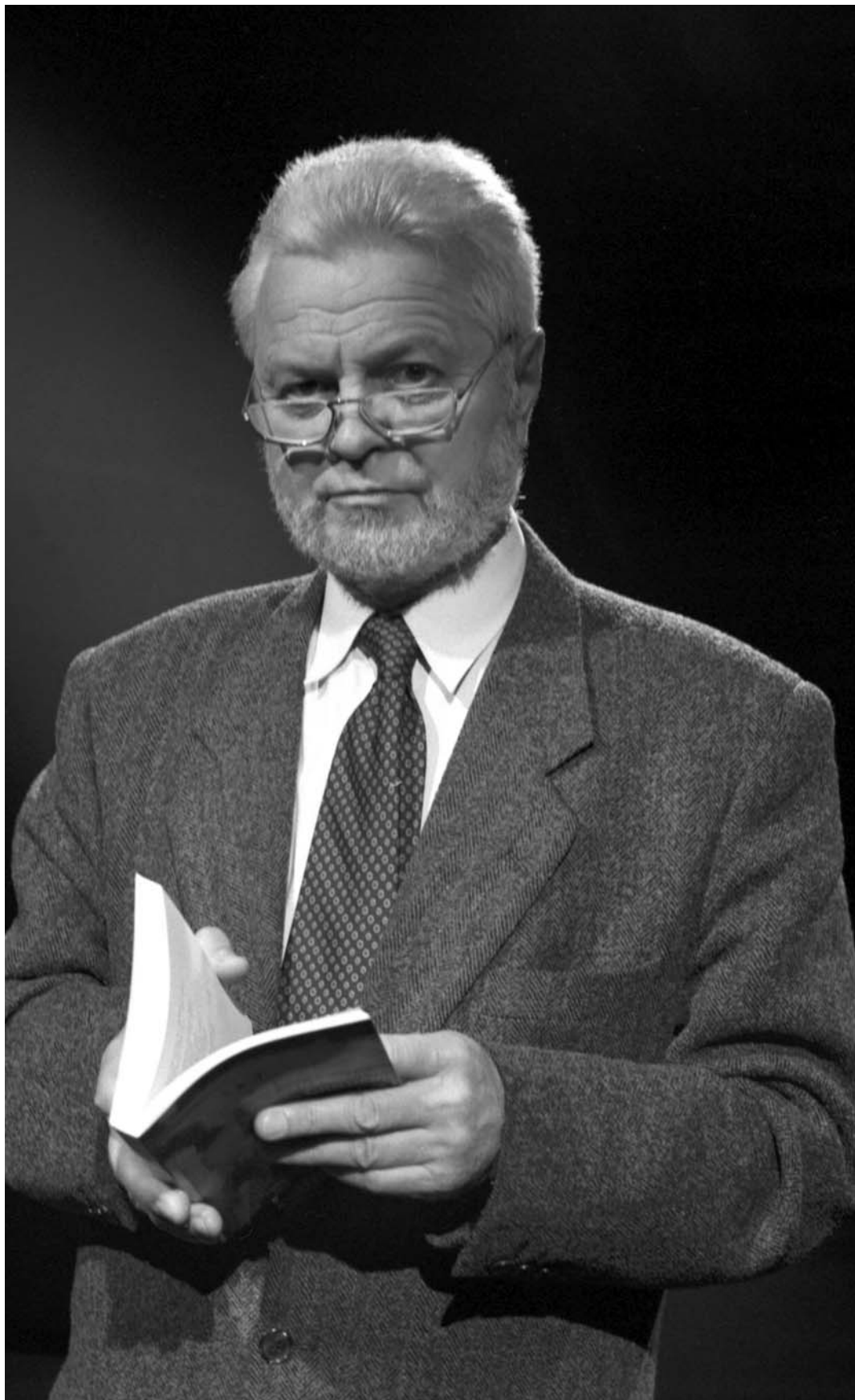

Уверење да је човек
најсавршеније биће на Земљи
увек сам доживљавао као
израз незнања, охолости и
препотенције. За оног ко уме
да гледа, да упоређује,
да размишља и да закључује,
то уверење – да је човек
најсавршеније биће на Земљи –
може да доведе у питање свака
риба. И свака буба.

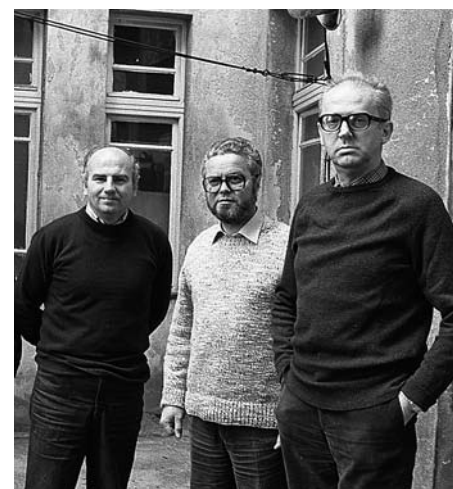
Љубомир Симовић

Знајући шта од поезије добијам ја, који је читам,
знам шта губе они који је не читају.

Љубомир Симовић

Цигарета ми је догорела до ноката, а са ње се осу тај бескичмени црв сивобелог пепела, налик на а) из тубе исцеђену пасту за зубе, б) на ресу лешњака која је почела да трули, ц) на угњенисани фосил црва. То нагло мрвљење кичмене мождине цигарете збило се намах, на граници сна, на граници покрета и даха, и није сасвим извесно да ли се порозни стубић пепела распао у парампарчад, у прах и пепео, у тренутку када сам се тргао из своје летаргије и уморног размишљања, или се све то збило обратно, то јест да сам се ја тргао из летаргичног полусна на махнитом ковитлацу и пресеку свих мисли, слика и слутњи, на самој граници сна, у тренутку када се срушио порозни стубић пепела моје цигарете, уз једва чујан звук пучнувши као д) голубији измет на тавану мембрану коцкасте хартије која лежи преда мном на столу. У том тренутку бејаш понесен снажним осећањем протицања, као да је тај стубић пепела (још увек видљив као стуб, мада већ срушен и распаднут, пребијена кичма времена), тај срушени стуб времена представља само протицање, болну и јасну слику протицања...

Данило Киш

КИШ У „СЕТОНУ“. „А што се тиче етничког чишћења, ми имамо горка сећања на милион и по Грка са одсеченим коренима из Мале Азије, и најмање пет стотина хиљада масакрираних, а да при том нико од наших савезника није ни прстом мрднуо!“

То ми говори Петар Анастасију, хирург, озбиљан човек. Ја њега чујем одлично, али себе скоро никако. Да ли је то зато што ја лежим, а он стоји? Хоћу да му кажем нешто лепо о Грцима, али ми ништа не полази за мозгом, успем тек да га обавестим како сам однедавно прешао на грчко маслиново уље, да не купујем

италијанско и шпанско јер не могу да их гледам у салати.

Претходног поподнева, Пера Анастасије, како сам га од милоште прозвао, урадио ми је темељну генералку на чуки, четири бајпаса за четири сата. Разговарамо о свему што нам падне на памет, он инсистира да то буде Наталинска интервенција у Југи. Ја сам омамљен од лекова и више ми одговара да не фиксирамо тему, него, као надреалисти, да причамо о „јавној ружи“ док је на тапету Џејн Фонда или загорело млеко.

Налазимо се у „Сетон“ болници, на ободу града. Из моје собе се види ►

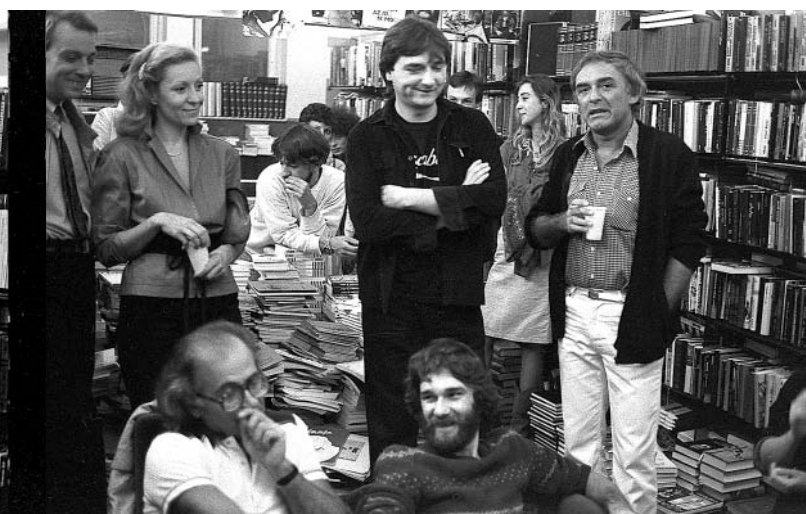
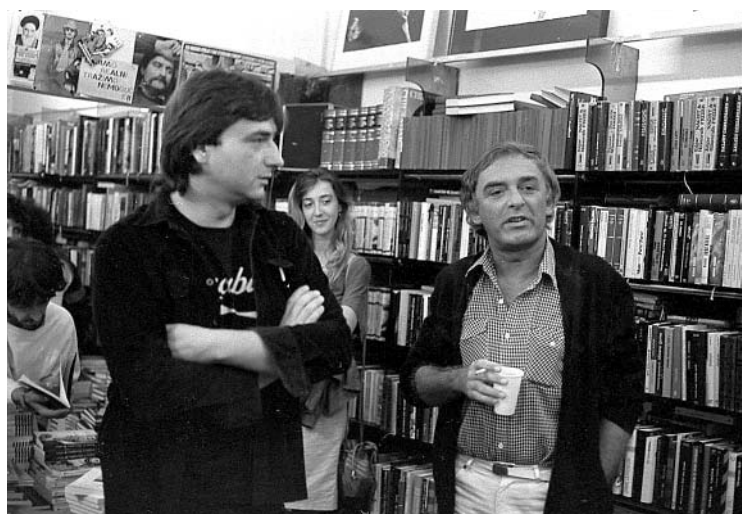
► залив са неким узалудним једрилицама, сунцем које се дави у сопственом океану, види се и шачица педера која демонстрира пискутавим гласовима, али напето интонираним. Одједном чујем неку удаљену гитару, могуће из собе 1116, оданде је долазио ванземаљски звук током ноћи, ситно чупање по жицама које никога не обавезује а стално ме тера да препознам следећи риф. Сетим се Киша.

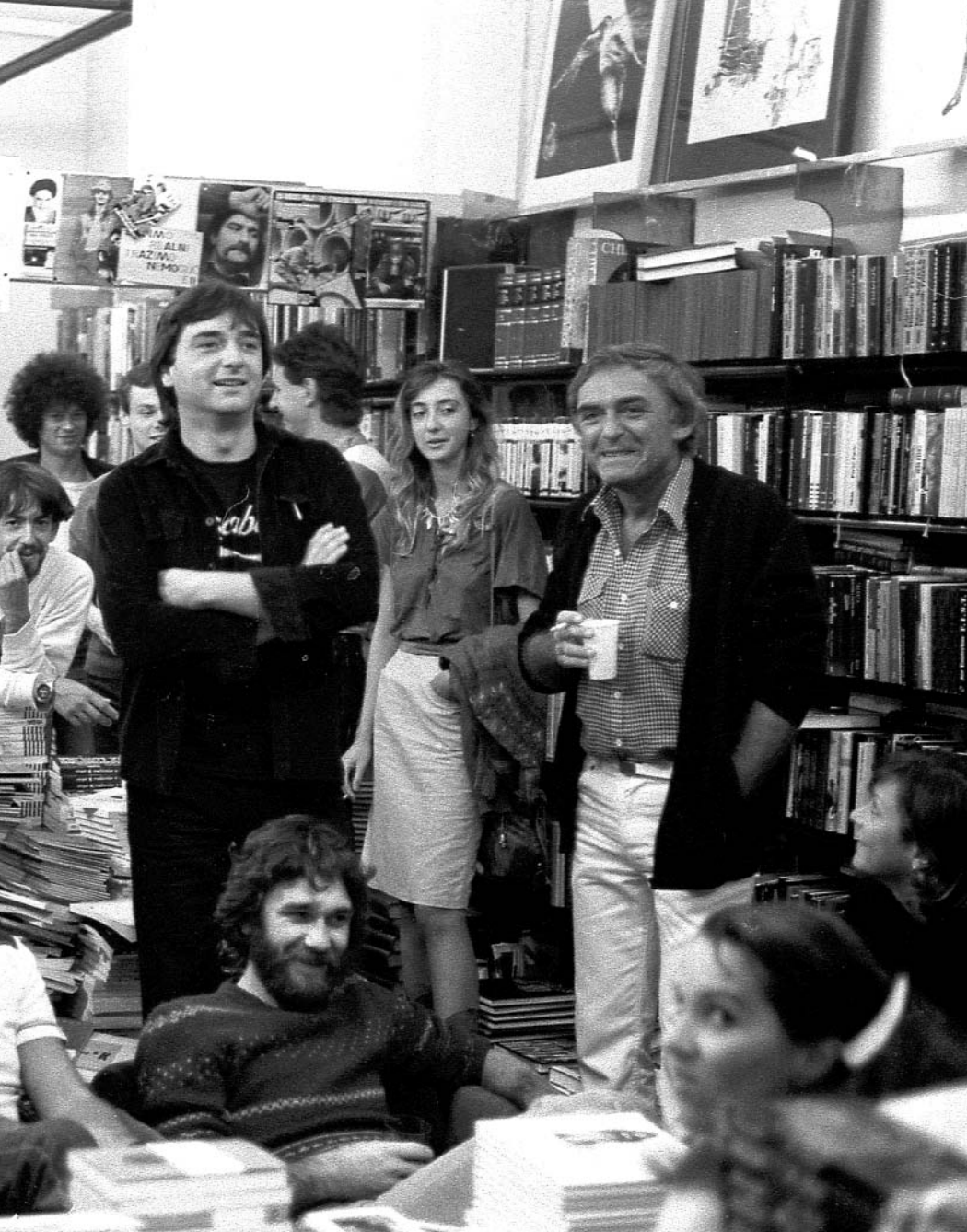
„Перо, да ли се рак добија због бурног унутрашњег живота?“, питам. „Ја нисам стручњак за рак. Ја радим на срцу.“ „Добро. Постоји ли тако нешто као рак на срцу?“

Он није познавао Данила. То отвара огроман простор за објашњавање, мене мрзи да говорим, али ме не мрзи да се сећам. Узео је ону црну сандучару од гитаре коју сам пазарио

од Џипсија на Митићевом плацу на Славији, није желео да му комисион узима проценат од продаје, црна дрвена гитара са седефастим плочицама на праговима, леђа напукла, то ћеш да залепиш, каже ми Џипси, зато дајем испод цене. Узимам гитару, плаћам готовим новцима, изгужваним новчаницама, носим је уз тело, да је неко од пролазника не би још више оштетио на путу ка Ташмајданском парку.

И онда, Данило у оном малом стану на Чубури, Стојана Протића 58, код Каје, тмурног новембарског дана када киша стоји у ваздуху, и мрзи је да додирне тле, Киш узима црну сандучару која стоји наслоњена уза зид поред плинске грејалице, почне да је штимује и каже ми како не треба да је држим, сиротицу, поред топле пећи јер ће се расушити и јер се онда тешко штимује. Видим да он не свира прстима него гргуравом косом, соба се пуни звуком и још нечим, он је у некој јакни од јеленске коже, пушимо ЖИТАН или ГОЛОАЗ, то није само музика, Данило и ја разговарамо а да не постављамо питања и не очекујемо одговоре, новембар '73, ја се спремам за пут а он је већ на путу, видим да њему није тесно, није ни огорчен, прекрсти ноге и одложи гитару у други угао, каже, добра је китара, насмејемо се и продужимо да ћутимо пушећи тишину.

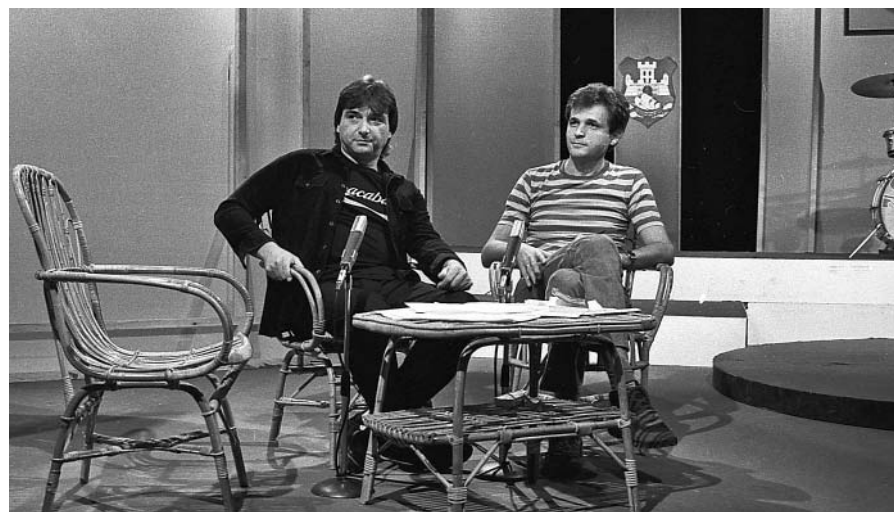
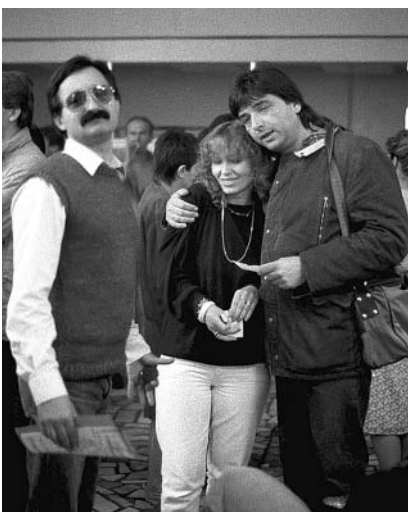

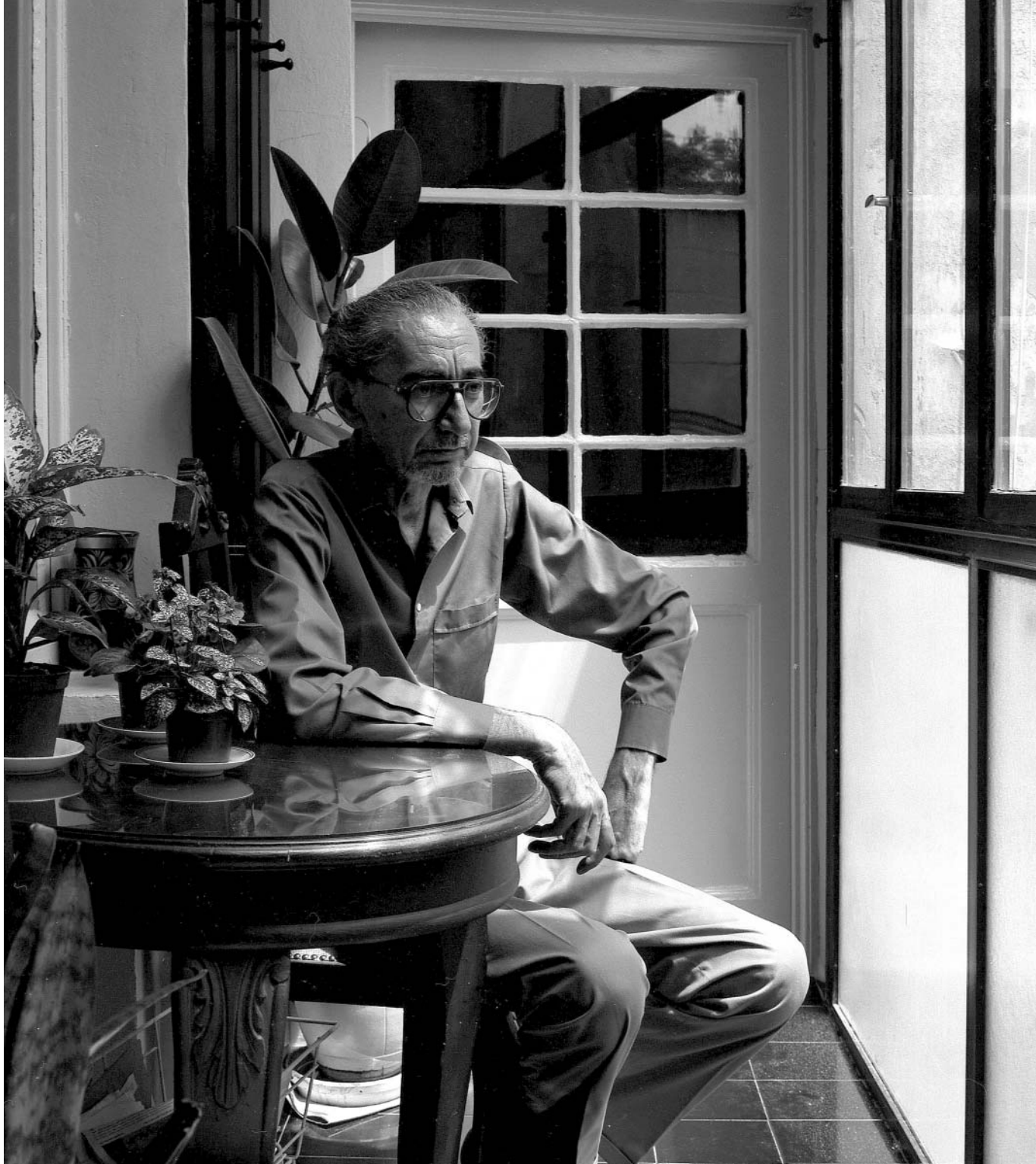

„Перо, ти си познавао Киша?“
 „Не“, каже он кратко. „Ко је то?“
 „Заразна личност. Од њега сам
 добио рак на срцу.“

И шта је то што је јаче од нас?
 То сигурно није болест. Болест је
 последица. Узрок је количина
 мисли, количина сећања.
 Најздравији су они који се ничег
 не сећају: њима је прошлост и
 садашњост будућност. Та црна
 сандучара која никад није
 прерасла новембар, онако
 располоћена и саката, осушена
 од плинске пећи, одзвања од
 Митићевог плаца до Сан
 Франциска. Нисмо ли Данило и
 ја ономад прећутно пристали на
 ону Камијеву оштрицу: „Постоји
 увек философија за недостатак
 храбрости“?

Милан Оклопцић, НИН, 2. децембар 1999.

Ја толико редовно, толико интензивно, динамично, интересантно сањам. Ја пролазим ноћу кроз снове који трају целе ноћи, који се настављају, који се развијају као приче, да мени свако устајање ујутру личи заправо на легање у кревет, односно на почетак правог сна. Стога није чудно што сам ујутро уморан онако као што су други људи уморни од тешког рада и напорних доживљаја преко дана, јер мени треба извесно време, додуше не дуго, да моја права природа, моја природа човека од јутра, од зоре, дође до изражаја, да умор нестане и да ја поново почнем да живим. Но оно што се у мени догађа у том дневном животу, у том другом животу, како бих га ја назвао, тривијално је, неизбудљиво, споро, а почесто и сувишно у односу на онај прави живот који ми се догађа у сну, којим живим у сну, и стога ја нисам сигуран у ствари кад сам будан а кад спавам.

Борислав Пекић, ДНЕВНИК, 14. јун 1983.